

Associacions col·laboradores

Tots els dies 9

13 de maig de 2017

(Plaça de la Mare de Deu. València ciutat)

El pare Jofré beneïnt a un foll.
Oli de Josep Vergara

Fra Gilabert Jofré protegint a un foll, Joaquim Sorolla, 1887

Joan Gilabert Jofré

(València ciutat, 1350 – El Puig de Sta. Maria, 1417)

Convencio Valencianista
cvalencianista@gmail.com

JOAN GILABERT JOFRÉ
(Valencia c., 1350 – El Puig de Sta. Maria, 1417)

Joan Gilabert Jofré naixque en Valencia ciutat el 24 de juny de 1350. Els seus pares, Francesc, home de lleis, i Violant, s'havien establert en el Cap i Casal procedents de Lleida. Està documentat que es posaren a viure en el carrer dels Jofrens (Chofrens), lloc a on naixeria Joan Gilabert, el qual fou batejat en l'iglesia de Sant Martí. Tingue dos germans, Francesc i Jaume, i una germana, Isabel.

Estudià en l'Universitat de Lleida, a on obtindrà el títol de Bachiller en Decrets, entenem en lleis, i està constatat que era expert en els dos Drets, civil i eclesiàstic. Als 20 anys demanà ingressar en l'Orde de la Merce; segurament es decidí per esta orde donat que la família freqüentava l'iglesia de la Merce situada prop del Mercat, a l'atra banda de la Porta de la Boatella. Rebe l'habit i ingressà en el Real Monasteri de Santa Maria d'El Puig, casa central de l'orde mercedaria en Valencia, l'any 1370, rebent quatre anys més tard la consagració sacerdotal, despuix d'haver estudiat Teologia.

D'ell sabem que era un gran predicador i que ocupà carrecs d'elevada responsabilitat dins de la seua orde; tambe que contà en el plau del rei Martí I, que el recomanà per a que seguira al front de l'encomanda d'El Puig o de la Vicaria de l'Iglesia de Santa Maria d'eixe lloc, i algun altre carrec. Dins de l'Orde eixerci els carrecs d'elector, procurador i comanador; ho fou de Lleida, Avinyo, Perpinya i Valencia..., i prior en Barcelona. Totes estes funcions les eixerci avalat pels seus coneiximents jurídics i les bones dotes de govern, mostrant prudència i fermea. Tingue desavenencies en la cort papal de Benet XIII. Tambe fou redentor de captius. Els mercedaris gojaven d'un privilegi a l'efecte que hague de reclamar Fra Gilabert, donat que l'Orde de la Trinitat començava a ocupar-se tambe d'esta missió, entrant en competència i restant-li contribucions i almoines a l'Orde Mercedaria. La tradició de la propia Orde situa a Fra Gilabert en dos redencions, una en Bugia (Algeria) i una altra en Granada entre els anys 1392 i 1397.

Sent Comanador del Convent de la Merce en Valencia ciutat, carrec per al que havia segut nomenat en 1408, es donen dos dels acontenyiments més importants vinculats a la figura de Joan Gilabert Jofré: la fundació de l'Hospital dels innocents i furiosos (1409), i l'introducció de l'advocació mariana de "Sancta Maria dels Innocents" (la Mare de Deu dels Desamparats). Tambe se li adjudica ad ell la fundació d'un hospici per a chiquets abandonats en el Cap i Casal i un hospital per a pelegrins en El Puig (1416).

Sobre la fundació de l'Hospital de folls, la tradició valenciana i mercedaria narra que, el 24 de febrer de 1409, Fra Joan Gilabert es dirigia des del seu con-

vent a la Seu per a predicar el sermo del primer Diumenge de Quaresma, quan es va vorre sorpres per un atropellament de gent que fugia a l'hora que cridaven ¡al foll, al foll!. El flare quedà impactat per l'escena i l'estat del pobre desvalgut que presentava ferides d'haver segut apedregat i maltractat. Ell l'acollí i en el seu convent l'auxiliaren. Este fet motivà que aprofitara el sermo que anava a predicar en la Seu, en motiu de l'inici

Vista de l'Hospital General en el
Pla del Pare Tosca, 1704

de la Quaresma, per a fer notar eixa tara social i la necessitat d'auxili que tenien els folls i els més desvalguts de la societat. Un grup d'honrats cavallers (Llorens Çalom, Bernat Andreu, Ferrando Garcia, Francesch Barcelo, Pere Çaplana, Jacme Dominguez, Pere Pedrera, Sancho Calbo, Joan Armenguer, Esteve Valença i Pere Bonia), mercaders i ciutadans, commoguts per les seues paraules, li mostraren el seu recolzament per a fundar una institució que acollira i atenguera ad estos marginats de la societat. Aixina naixque el primer hospital de dementes de tot lo mon.

Esta obra la posà Joan Gilabert baix la protecció de Santa Maria, i es creà la Confraria de Santa Maria dels Innocents Martirs, per a la qual sollicitarien d'Alfons el Magnanim llicència per a tindre una imatge. Aixina naix l'advocació més universal del mon i més volguda pels valencians, la de la Mare de Deu dels Desamparats, patrona de Valencia ciutat i principal del Regne de Valencia.

Totes les biografies, estudis i aproximacions fetes a la figura d'este il·lustre valencià arrepleguen l'atra important faceta seua, la de predicador, aixina com la seua amistat en Sant Vicent Ferrer; com este, Fra Gilabert predicà la paraula de Deu per molts i variats llocs de la península (Arago, Castella, Portugal).

Mori el 18 de maig de 1417, sent soterrat en honors de santitat. Les seues despulles reposen en un sepulcre en l'Iglesia de Santa Maria d'El Puig.

En 1996 l'Iglesia Valentina reobri el proces de beatificació d'este home bo, que s'havia iniciat ja en el segle XVIII i que es va interrompre per diversos acontenyiments, tals com la Guerra del Frances i especialment la Guerra Civil, donat que la crema de l'iglesia i monasteri d'El Puig destruï en 1936 tota la documentació vinculada al proces. En 2007 se finalisà el nou expedient i se cursà a Roma per al seu estudi i valoració.

J. M. M.